

ISSIK KURGAN YAZISI – TÜRKLERİN GİZLİ TARİHİNE BİR BAKIŞ

I. Bölüm: GİRİŞ

Issık'ta su baskını sonucu 1960'lı yıllarda açığa çıkan küçük tepciklerin birer kurgan olduğu düşünülmüş ve bir tanesi kazılmış; içinden çıkan 400 parça altın ve bir yazı üzerine araştırmalar yapılmış ve tezler öne sürülmüştü. Daha önce bu yazıyı okumaya gayret eden herkese Türk Tarihi'ne katkıları sebebiyle teşekkür ediyoruz.

Ancak bu yazıyı okuma uğrunda -benim ulaşabildiğim- altı adet (biri Hint-Avrupa dili olmak üzere) çalışma olmasına rağmen, bu çalışmalarını harf-harf kontrol ettiğimizde gerçekten tatmin edici olmadıklarını görüyoruz. Elbette başka benzerleri olmayan iki satırlık bir yazı -üstelik yazıldığı dil bile tam belli değilken- kusursuz okunmak için çok kısadır.

Okuduğunuz çalışma da, sözünü ettiğim yazıyı okuma adına atılmış bir adımdır. Beni, bu konuda uzman olmadığım halde böyle bir işe girdiğim için eleştirenler olacaktır. Bu doğru. Antik yazıların okunmasını bir matematikçi yerine, bu konunun bir uzmanı yapmalıydı. Ancak uzman olmak da yeterli kriter olsaydı daha önce yazıyı okumaya çalışan beş-altı uzmanın okuyuşları farklı olmazdı. Dahası bu yazıyı yazan elbette ne yazdığını en iyi bilendir. O halde bir vesileyle o zat çıkagelse ve yazıyı açıklasa uzman olmadığı için kabul etmeyecek miyiz?

İşte bu düşüncelerden de cesaret alarak, bu yazı ile ilgili bir okuyuş yaptım ve okurken tamamen Göktürk Harfleri'nin karşılıdığı seslere sadık kalma prensibi ile hareket ettim. Farklı olarak yazıyı soldan sağa okudum (gerekçeleri aşağıda açıklanmıştır).

Aslında burada benim okuyuşumun da yetersiz ve kusurlu olabileceğini biliyorum. Yalnız bu çalışmanın şu konuda bizi harekete geçireceğini umuyorum. Bizim köklerimiz Orta Asya'dadır. Belki orada bir değil bin tane kurgan, yazıt, eser, toprak altından çıkarılmayı bekliyor. Dilimizi ve köklerimizi tanımak ve hep söyleyegeldiğimiz 5000 yıllık tarihimizi ispatlamak için oralara gidip tarihimizin toprak üstüne çıkarılmasında Türkiye'miz önyak olmalıdır. O zaman bu yazıların onlarca örneği elimizde olunca, ancak doğruca bu yazılar okunabilir.

Umudumuz ve beklentimiz budur.

II. Bölüm: ISSIK KURGAN

a. Issık Kurgan Nerededir ve Nedir?

Issık Kurgan, Kazakistan'da Almatı'nın 50 km doğusunda Issık Göl (Esik Kasabası) yakınlarında bir taş yığma mezardır. Bu mezarın içinden, **altın** elbiseli bir adam ve bu adama ait olduğu sanılan 400 parça saf altın eşya çıkmıştır. Adamın ceketi de altından iplikle dokunmuştur ve eşsiz güzellikte bir hazinedir. Ancak bu altınlardan çok daha kıymetli bir hazine de;

mezarın içindeki yepyeni ve son derece ihtişamlı altın eşyalara muhalif olarak mezardan çıkan mütevazi, büyük ihtimalle kullanılmış ve sapı da kırılmış olan bir gümüş kaşık (*aslında küçük bir kepçe*) üzerinde, Göktürk Alfabeti harfleriyle yazılmış olan iki satırlık yazıdır. Yazının, Göktürk harfleriyle bire bir uyuşması ve bölgenin de Türkler'in anayurdu olması, mezarın bir Türk'e ait olduğunu ve yazının da Türkçe olduğunu düşündürmüştür.

b. Issık Kurgan Yazısı:

Issık Kurganı'ndaki yazı aşağıdaki resimdedir. Resim orijinal kaşığın üstünden çekilmiş:

Bu yazı, M.Ö. 500 veya 400 civarından kaldığı söylenen iki satırlık yazıdır. Kullanılan harfler Göktürk Yazıtları'ndaki harflere son derece benziyor. Bu bakımdan bu yazının Türkçe olma ihtimali çok yüksek. Zaten mezarın içinden çıkan eşyalar da bunu gösteriyor. Yani mezar bir Türk soylusuna ait olabilir, hatta hiç kimsenin bundan şüphesi yok.

Mezardan binlerce parça saf altından yapılmış eşya çıkmıştır ve bu eşyalar yepyeni ve çok kaliteli. Hatta altını ip haline getirip dokuyarak ceket yapmışlar. Lakin bunların hepsinden daha önemlisi sapı kopmuş bir gümüş kaşık üzerindeki iki satırlık yazıdır.

Çünkü M.Ö. 400-500 yıllarından kalmış olan bu mezardan çıkan bu yazı en az 2400 yıllık. Bu, Türkçe'nin yazılı tarihinin çok eskilere dayandığını göstermeye yeter. Ama acaba bu kaşığın içinde ne yazıyor?

Bir kere şunu belirtelim ki: bu kaşık sapı kopmuş bir kaşık, yani kullanılmış bir gümüş kaşık. Halbuki mezardaki diğer eşyalar çok kaliteli ve saf altından. Bu kaşığın üzerindeki iki satırlık yazı onu bir YAZIT yapmayabilir. Çünkü bu, tarihe ışık tutmak için yazılmış özel bir yazı olmayabilir. Veya Göktürk Yazıtları'ndaki gibi insanlara ibret dersleri veren, düşünülmüş, planlanmış bir yazıt değildir belki de. Öyle bir ders verilmek istense mezardan başka yazılar, levhalar da çıkardı. **Dört bin küsur parça altın var ve üstünde hiçbirşey yazmıyor ama, sapı kopuk bir gümüş kaşığın içinde çok büyük bir nutuk veya hitap var. Bunu beklemek de biraz abes olur.**

Yine de bu bize en azından şunu gösterir ki; demek ki Türkler okur yazardılar ve sağa sola bile içlerinden gelen şeyleri karalıyorlardı.

c. Yazıyı Okuyanların Daha Önceki Okuyuşları:

Bu yazıyı çözümlenler şu teorileri ileri sürmüş:

1. Gayneddin Alioğlu Musabay'ın okuyuşu:

**Taza as tuvın agannın
Eldi ege. Atın, eskerin
Sagan ar eperedi.
Casına cete
Bakıtındı aşasın.
Sav bol.**

Anlamı:

**Temiz çek tuğunu ağabeyinin
Sağlam sahip (ol). Atın, askerın**

**Sana şan verir.
Yasma yeterek (= büyüterek)
Bahtını aşasın.
Sağ ol.**

(Kaynak: Ötüken 1973, sayı:6)

(internet üzerinden: <http://www.tonyukuk.net/gelengiden/037-ocak-03.htm> adresine bakılabilir)

Kazak Prof. Gayneddin Alioğlu Musabay böyle okumuş, ancak bu okuyuşun yanlış olduğu kanıtlanmış. Bir kere yazıdaki her karakterin bir harfi değil de heceyi karşıladığı görüşünden yola çıkmıştır ki bu Göktürk yazıtlarındaki sisteme aykırıdır. Ayrıca *esker*, *bakıt*, *sav*, *tuv* gibi o zamanın Türkçesinde olamayacak kelimeler vardır.

2. Olcas (Oljas) Süleymanofun okuyuşu:

Han uya üç otuzu (da) yok boltı, utıgsı tozıltı.

Anlamı:

Han oğlu 23 ünde yok oldu. tozu savruldu.

(Kaynak: Rjabchikov, Sergei V., 1999. *A Saka (Scythian) Record Reads in Slavonic*
<http://public.kubsu.ru/~usr02898/sl6.htm>Süleymanof O. [Kazakhstan])

Bu okuyuş en çok kabul gören görüşlerden biridir. Ama bu okuyuşta da harfler birbirini tutmaz:

- Çok bariz bilinen "ng (ñ)" harfi "o", "u", "ü" şeklinde okunmuştur. "ng" harfi belki "r" ye benzetilebilir, mantıklıdır, ama asla "o" ya benzemez.
- Sonra "uya" kelimesindeki "y" harfinin orijinal yazıda karşılığı yoktur.
- Ayrıca bu okumaya göre bir yerde "u" harfi farklı yazılmışken, başka bir yerde farklı yazılmış olmalıdır, bir yerde de "u", "ü" ve "o" aynı karakterle yazılmış olmalıdır. Bu da çok mantıklı değildir.
- Ayrıca ilk satırda "ç" okunmasına rağmen, ikinci satırda geçen iki adet "ç" harfi sanki görmezden gelinmiş ve üst kısmı farklı olduğu için birinde "y" ve birinde de "g" okunmuştur.
- Üst satırda ilk kelimenin başında "h" olarak okunan harf, alt satırda iki defa "z" olarak okunmuştur. Oysa bu harf "d" harfine daha çok benzemektedir. Hatta "h" ye hiç benzemektedir.
- İlk satırın en sağında görülen iki karakter de harf olarak düşünülmemiş, herhalde anlamsız çizikler olarak yorumlanmıştır.

Bir de şu var ki; böyle birşey niye bir kaşığa yazılsın? Hem de sapsız bir kaşığa? Madem böyle birşey yazacaklar bir mezartaşına veya bir tablete veya daha özel bir şeye yazarlardı. İmkânları yokmuş da diyemeyiz. O insanlar, altını ip yapıp da ceket dokumuş. Bir çoğumuzun bile bu kadar imkanı yokken böyle önemli bir yazıyı bir kaşığa yazmayı düşünmeyiz. Böyleyken bu kadar önemli birşeyin kaşığa yazılması pek akla uygun görünmüyor.

3. Dr. Selahi Diker'in okuyuşu:

Han Ong-Er, Çarık, Siz çerik, Bargıl! Erni içigig kötir, Ozgıl!

Anlamı:

**Han Onger Çarık.
Siz askerler
Ayrılın
gönüllü katılan kahramanlar gibi cennete yükselin
sonsuz barışı sağlayın.**

(Kaynak: Diker S., *And The Whole Earth Was Of One Language* (1996, 1999))
(internet üzerinden: http://s155239215.onlinehome.us/turkic/30_Writing/CodexIssykInscriptionEn.htm)

Bu okuyuşta da yukarıdaki gibi birleşik olarak yazılmış karakterler ayrı kelimelerin harfleri olarak düşünülmüş. Örnek verecek olursak aynen şunun gibi: "*Ahme tbug ünnp aza ragi dıpe lmaal dı*". Bir yazıda farklı kelimelerin harflerini birleşik yazmak mantıklı değildir. Şimdi ayrıca lütfen biraz akıl yürütelim.

Bu sözler bir kaşığa yazılacak şeyler midir? Bu sözleri söyleyen Han Onger, acaba bütün askerlerin kaşığına bunu tek tek yazıp yemek esnasında mesajı almalarını mı amaçlamıştır? Böyle şeyler taş kitabelere, önemli tabletlere, görülecek bilinecek yerlere yazılır. Kaşığa değil. Herhalde çözümleme sırasında böyle bir mana çıkarabilmek için, Göktürk alfabesine göre çok bariz olan harflere aykırı sesler yüklenmiştir.

4. M. Erçin'in okumasına göre:

Agân er / anga er iç / arakEsiz iç / erik baruk / arakı E iç itkir / az ök

Anlamı: (yaklaşık olarak):

"Agan er, çok içtin, aralıksız içtin, keşke az içseydin bak şimdi yoksun" gibi birşeyler.

(Kaynak: Erçin M., "*Esik Yazıtı, Türk Runik Yazıtı*" (*Issyk Inscription, a Turkish Runic Text*) in *HD50S 225*)

5. Kazım Mirşan'ın okuyuşu:

ögün anonuy aöcü ok. ub ozuç esitsoz ötünuy oy ekiç ekilaliz at

Anlamı

Haşmetmeablığını taziz etmekte olduğun (kişi) boynuzlaşmış olan bir ok'dur. O Zeus liderliğine ozarak geçmek suretiyle kozmoslaşma mahalline alınmış olan kamdır.

(Kaynak: Mirşan, Kazım, *Prototürk Bilginlerine Göre Astrofizik*, 1990, Ankara)

III. Bölüm: YAZININ OKUNUŞU İLE İLGİLİ İLERİ SÜRDÜĞÜM SAV:

Peki sonuç nedir?

Evet sonuç şu; bir kere yazıyı okuyanlar hep sağdan sola okumuşlar. Oysa yazı soldan sağa yazılmış olmalıdır. Nereden anladığımı sorabilirsiniz. Çünkü yazı soldan yazılmaya başlanmış ve yazan şahıs kaşığın sonuna kadar yazıyı yetiştiremeyeceğini anlayınca, satırı yukarı doğru bükerek yazıyı kaşığa sığdırmaya çalışmış. Sağdan başlamış olsa bu kadar bükmez ve dümdüz yazardı.

Ayrıca Göktürk alfabesindeki *a, n, l, r* harflerine bakılırsa buradaki yazıda bu harfler düşey eksene göre simetrik olarak yazılmış. Bunları -sağ tarafta- hazırladığım tabloda görebilirsiniz.

SES	Göktürk	Issık
A-E	↓	↓ (^^)
I-İ	↑	↑
B	∩	∩
Ç	Λ Υ	Λ
D	X	X
T	↑ ∩	↑
G	∩ ∩	∩
O-U / Ö-Ü	> N	> N (^^)

(^^) : o-ö ve u-ü de olabilir. fatih devlez

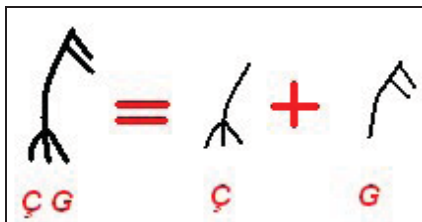
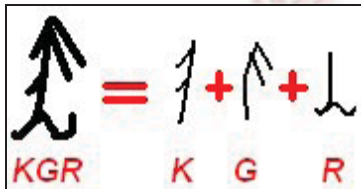
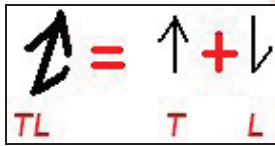
Yukarıda bahsettiğim sebeplerden dolayı yazı soldan sağa yazılmış olmalı. Eğer öyle ise Göktürk alfabesine tamamen sadık kalarak yazıyı okuyacağız; yani önceden belirlenmiş bir anlama ulaşmak amacıyla harflerin yüklendiği seslerle oynama yapmadan okuyacağız.

Ancak önce yazıda geçen harflerle Göktürk harflerini karşılaştırmak için hazırladığım sağdaki tabloyu lütfen inceleyiniz.

K	∩ ∩	∩
KH	∩	∩
S	∩	∩
R	∩ Υ	∩ (^^)
L	∩	∩ (^^)
N	∩	∩ (^^)
Ñ (Ng)	∩	∩

(^^) : Soldan sağa yazımdan kaynaklanan simetri durumu. fatih devlez

Altta ise yazıda geçen bileşik kelimeler var. Bu bileşik kelimeler muhtemelen kalıplaşmış kelimelerdir ve aynı kalıpta iki ayrı kelimeye ait harfler olmamalıdır.

İ N Ç N A K
(E)

N (2) X

Ü N E Di U K
(u) (a) (di) (ö)
↓
X + ı = (di)

Yıl

Ekim 1920

N Y ↑ Y İ N A X Y
Ö N ToL İN B K(y)Ni İÇ D İNS

A	ÖÜ	I		e	öü	i
↓	↓	↓		↓	↓	↓
B			b	m		
Y/C			c	y(i)		
Ç			ç	g		
D			d		x	
T			t	h		
S			s			
GH			gh			
SZ/Z			z	sz		
M			m			
K			k			
Kh			kh			
S			s			
P			p	b(f)		
R			r			
L			l			
N			n			
NÇ	NT	LT	NG	YN		

Çok da yoruma açık olmadan yazı okunabiliyor. Mavi ve küçük harfler aslında parçada olmayan ama o zamanki muhtemel yazım kurallarına göre bileşik hece ve kalıp kelimelerde yazılmayan harflerdir. Bu parçayı akıcı okursak, iki seslinin ardı ardına gelmeyeceğini de hesaba katarak kelimeler oluşturulursa, şöyle bir şey ortaya çıkar:

KHAÑÇIÑA ÜNEDİ UK

TOLDIÑI GEKİR-ÇEGİ ÖÑ TOLIÑ BEK(y)Ñi İÇDİSİÑ.

İşte size binlerce yıl öncesinden gelen iki satır. Mavi yazdığım harfler metnin orjinalinde olmayanlar. Onlar da belli ki o zamanın yazım kurallarıyla ilgili olarak atlanmış. Bunu şöyle örneklendirebilirim:

"YRN SBH SAAT DRTTE EVN KAPSNN ÖNNDE OL."

Yukarıdaki cümlede bazı sesli harfleri yazmadım ama siz yazıyı okuyabiliyorsunuz. Mesela Arapça'da sadece sessiz harflerle kelimeler yazılır. Arapça bilen herkes de bunu okur.

Ne kadar büyüleyici ve bariz Türkçe. Neredeyse anlayıverecek gibi hissediyor insan kendini hemen. Yine de analizini yapayım. Yukardaki kelimelerin analizi:

KHAÑ ÇIÑA: Bu söz *Çingā han* veya *Çinge han* diye birisinin adı olabilir veya oradaki *khang* sözü "kan soy sop" manasında olabilir. *Çinge* kurt demek olabilir. Veya *çingā* uzun ve güzel kuş tüyü anlamına gelebilir. *Kang* eski türkçede tekerlek veya soy, kan anlamlarına gelir. Ayrıca buradaki *çingā*, *içinge* şeklinde okunamaz. Zira *iç* hecesinin ikinci satırda özel ve kendine özgü yazımı olduğunu görüyoruz.

Veya *khang* diye birisi veya bir nesne *çing* diye birisine veya bir nesneye bir şey yapmış olabilir. Yani "khang çingā dedi ki" gibi mesela.

Veya *qangçingā* veya *qangçunga* bir bileşik isim olabilir. Ayrıca bileşik bir insan ismi de olabilir. Yeni öğrendiğim bir şey oldu bu arada. *Kançuğa* eski türkçede deri kemer falan gibi bir manaya geliyormuş. Hatta bu macarcaya kançusa ve bize de kamçı olarak geçmiş. Yani kançuğa ince deriden yapılmış kemer vb manasında olabilir. Yine de en büyük ihtimal bu kelimenin bir insanın ismi olmasıdır.

(Bu çalışmanın II. bölümü bu kelime üzerinedir. Asıl çözümünü II. bölümde bulabilirsiniz.)

ÜNEDİ: Bu kelime hiç şüphesiz bir fiildir ve bu fiil ise büyük ihtimal *ünlemek* fiilidir. Yani geçmiş zaman eki almış. *Ünledi* manasında eski Türkçe ile *ünedi* denmiş olabilir. (seslenmek)

UK: Bu hece *uk*, *ok* şeklinde okunabilir. Belki *uku oku* da olabilir ama bu ihtimal düşük. Eski Türkçe'de UK "anlamak, işitmek, hatıra" anlamına gelir.

(Kaynak: Prototürkçe:

<http://starling.rinet.ru/cgi-bin/response.cgi?root=config&morpho=0&basename=data\alt\turcet&first=1941&sort=proto>

TOLDIÑI: Bu kelime de *dolmak* fiiline bir şeylerin eklenmiş hali. *Dolduğunu, doldurduğunu, dolduğunda, doldurunca*, vb bir şey olmalı.

GEKİR-ÇEGİ (kegir-çegi): Eski Türkçe'de *GEKİR* kelimesi "*boğaz, gırtlak, yutak*" anlamlarına gelir. *GEKİR-DEK* şeklinde de söylenirmiş. Anadolu Türkçesi'ndeki "*kegirtlek, gırtlak, kıkırdak*" kelimelerinin kökeni *gekir* dir. "*Gekir-çeg*" kelimesi ise "*gekir-dek*" kelimesinin daha da eski söylenişi olmalıdır. Yani son söz olarak "*boğaz, gırtlak*" anlamına geliyor.

(Kaynak:

<http://starling.rinet.ru/cgi-bin/response.cgi?root=config&morpho=0&basename=data\alt\turcet&first=641&sort=proto>)

ÖÑ: Bu kelime "*ön*" demektir. *Önce* anlamına da kullanılır. Hatta yüz yani sıfat için de kullanılmış galiba.

TOLIÑ: Bu da yine "*dolmak*" fiili. Her halde *dolun* emri veya *dolar* geniş zaman şekli olabilir.

BEKÑİ (beyni): Eski Türkçe'de "*beyin*" demektir.

(Kaynak: <http://starling.rinet.ru/cgi-bin/response.cgi?root=config&morpho=0&basename=data\alt\turcet&first=161&sort=proto>)

İÇDİ-SİÑ: "*İçti, içtiyse, içtiysen*", içeceksen vb bir anlamı vardır.

O halde yazıyı şöyle okuyabiliriz:

**KHAÑÇIÑA ÜNEDİ UK
"TOLDIÑI GEKİR-ÇEGİ ÖÑ TOLIÑ BEK(y)Ñİ İÇDİSİÑ".**

Anlamı:

**Kañçıña ünledi içtiğini (anladığını);
"Dolduğunda boğazı, önce dolan beyni; içsin".**

Tam çeviri:

**Kañçıña içtiğini seslendi ki; (rivayet etti ki);
"Boğazı dolmadan önce beyni dolu olan (bu kaşıkla) içsin".**

Bir de şöyle olabilir:

**Kañçıña ünedi! İşit! (anla!);
"Boğazı dolmadan önce beyni dolu olan (bu kaşıkla) içsin".**

(Not: Ñ harfi nazal N dir. NG gibi okunur ama G tam çıkarılmaz. Anadolu'da Yörükler "senin" demez; "seniñ" der.)

IV. Bölüm: KANTURAOĞULLARI HAKKINDA DÜŞÜNCELER:

Şimdi yukarıda yazdıklarım elbette tamamen benim düşündüğüm fantazyalar da olabilir. Lakin tüm keşifler birer fantazyayla başlar. Amerika'yı keşfettiren fantazyaya Hindistan'a ulaşmak değil miydi? Hindistan'a ulaşılamadı ama yeni bir dünyaya demir attı gemiler.

O halde devam edelim onlara...

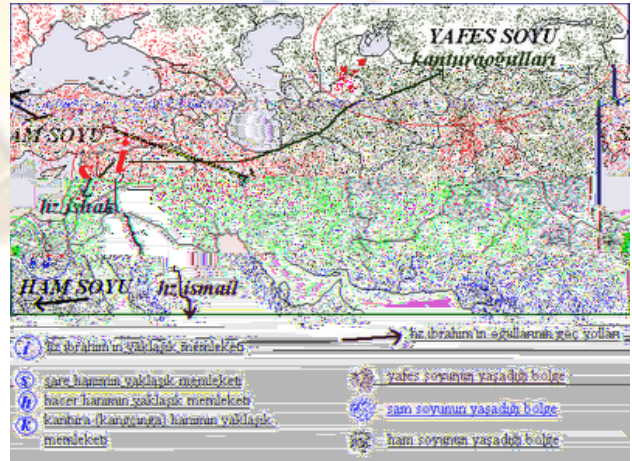
Şimdi çok ilginç bir noktaya atlıyorum. Hz. İbrahim'e (a.s)

a. Keturah (veya Ketura) kimdir?

Genel bilgileri geçiyorum. Hz İbrahim'in Hacer ve Sare adındaki hanımlarını hepimiz biliriz. Ancak Tevrat'ta geçen bir de **Keturah** adında hanımı vardır. Hz İbrahim o hanımlarından olma çocukları dünyanın çeşitli yerlerine gönderir (*Allah'ın emriyle*). Buradaki amaç Hak Dini yeryüzüne heryerde yayacak nesiller yetiştirmektir. Hz İbrahim Sare'den olma Hz İshak'ı yakınında bırakır (*annesini de Mezapotamyalıdır*). Yani Mezapotamya'da kalır İshak. Hacer'den doğma Hz İsmail'i Bekke'ye (*Mekke*) gönderir (*Hacer Mısırlıdır. Yani Hz İsmail annesinin memleketine yakın yere gönderilir. O kültüre yakınlığı hedeflenmiş olabilir bu harekette*).

Peki acaba Keturah'ın çocukları var mıdır? Vardır ve isimleri: **Zimran, Yokşan, Medan, Midyan, İşbak, Şuah**'tır. Hz İbrahim, Keturah'tan olma çocuklarını da uzak ve kurak biryere gönderir. Hatta çocukları gelip kendisine şekva eyler: "diğer kardeşlerimizi yakın bıraktın lakin bizi öyle biryere gönderdin ki geri dönmek, ziyaret etmek ve edilmek mümkün değil" diye... "Üstelik gideceğimiz yer kurak. Yağmur da yağmaz" derler. Ancak emir Allah'tandır. Hz İbrahim onları yine de gönderir. Kuraklığa çare olsun diye de onlara yağmur duası öğretir. Hem bu dua sayesinde oraların insanları onların Hak yol üzere olduklarını bilsinler diye. Aslında **Keturahoğulları** da anneleri vasıtasıyla o memleketin insanıdır. Çünkü diğer iki hanımın çocukları gibi Keturahoğulları da annelerinin memleketine gönderilmiş olmalıdır. Ancak Tevrat'a bağlı kaynaklarda onların gittiği memlekete dair net bilgi verilmez; yalnız tahminler yapılır. Şöyle ki:

Sare; Hz Nuh oğlu Sam soyundan gelir. Bu soy kadim Mezapotamya, Anadolu, İran, belki Avrupa ve Hint halklarının soyudur. Hz İbrahim, Hz İshak'ı orta doğuda bırakmakla ileride o coğrafyada teşekkül edecek medeniyetleri irşad etmeyi hedeflemiştir. Yani Sare ile evliliğinin bir hikmeti Orta-doğu ve Anadolu'yu irşaddir. (*o dönemde Kuzey Avrupa'da ciddi bir medeniyet yoktur*)

Hacer; Hz Nuh oğlu Ham soyundandır. Bu soy Kuzey Afrika ve Arap yarım adasında yaşar (*o dönemde*). Belki tüm Afrika'da bu soyun tasarrufu vardır. Dolayısıyla Hz İbrahim onun için Hz İsmail'i Mekke'ye göndermiş ve Hak dinin o coğrafyada köklenmesini hedeflemiştir.

Keturah için alimler ve bilgiler Orta Asyalı demişlerdir (*zaten eski dünyayı düşünürsek bir orası eksik kaldı*). Yani Keturah; Hz Nuh oğlu Yafes soyundan gelir. O halde çocukları da yine oralara göndermişlerdir.

b. Hadis-i Şeriflerde adı geçen Kantura:

Bu düşünceyi Son Peygamber Hz Muhammed (S.A.V); hadisleri ile kesinleştirmiştir. Zira hadislerde geçen **Kantura** olsa olsa **Keturah**'tır. Yani aynı isim İbranice'de Keturah olarak söylenmiş, Arapça'da da Kantura olarak söylenmiştir. Hadislerde **Kanturaoğulları**'nın Araplardan sonra İslam'a sahip çıkacağı ve hizmet edeceği belirtilir. Bu konuda çok hadis vardır. Araştırmak isteyenler internetten "kantura" yı araştırabilir.

(Kaynak: Hz Peygamber'in Hadislerinde Türkler, Prof Dr Zekeriya Kitapçı, I. Kitap: sy: 128-138)

O halde Kantura Hatun Yafes soyundan, muhtemelen bir hakanın kızıdır ve Hz İbrahim'e zevce olarak gelmiş, çocuklarını yetiştirmiş ve o peygamber çocukları Hak Dinin bir temel taşı olsunlar diye tekrar Orta Asya bozkırlarına veya ormanlarına gönderilmiştir. Gerçi peygamber babalarından ayrıldıkları için üzülmüş ama emre itaat ederek hizmet bölgelerine gitmişlerdir. Dillerini anneleri vasıtasıyla bildiklerinden kendilerini tanıtmış ve seçkin peygamber çocukları olduklarından halk onları kısa zamanda sevmiştir. Adları tüm bölgeye yayılmış çorak topraklara belki yağmur getirmişlerdi. Halka hırsızlığın, zinanın, ahlaksızlığın kötülüklerini talim etmişlerdi. Sonra tek bir tanrının olduğunu onlara anlatmış, iyilerin uçmağa (cennete) kötülerin cehenneme gideceğini bildirmişlerdi. Hatta sosyal kanunları koymuşlar, devlete ait temel meseleleri öğretmişlerdi. Böylece onlardan sonra da orta asyada öğretileri **TÖRE** ismi altında yaşayacaktı binlerce yıl. (bkz Türk Töresi).

Zaten Orta Asya'nın temel milleti olan Türkler'e bakılsa, törelerinin ve dinlerinin ilahi kaynaktan geldiği hemen görülür. Gök Tengri dini, Turan bölgesinde bin yıllarca hüküm sürmüş ve zamanı gelince de kolaylıkla İslam'a inkılab etmiş ve böylece Hz İbrahim'in mayasının tuttuğu görülmüştür. Zira gerçekten Kanturaoğulları yani Türk milleti kazandığı yüksek mertebeye insanlara efendilik etmiş, İslam'la karşılaşınca da hasretle beklediği vazifeyi bulmuş gibi irşad ve tebliğe İslam adına devam etmiştir. Nitekim, Karahanlılar'dan Gazne'ye, Selçuklu'dan Osmanlı'ya devreden bu bayrak, hadislerde ifade edildiği üzere artık Kanturaoğulları'nda kalmıştır.

c. Khañ Çıña ile Kantura ve Keturah aynı isim midir?

Peki bütün bunların konuyla ne alakası var? Şimdi gelelim o meseleye.

Yukarıdaki metinde **Qang Çınga - Khañ Çıña** diye okuduğumuz isim **Kantura** ve **Keturah** kelimelerinin Türkçe orijinali olabilir mi? Yani bu altın dolu mezarda **Khañ Çıña** isimli kişi (*tabi gerçekten öyleyse*), evlatlarına kendinden bir hatıra olarak bu gümüş kaşığı bırakmış ve bu kutsal emanet nesiller boyu muhafaza edilmiş, artık iyice yıpranıp korunması güçleşince de onu hakikaten hak etmiş olan bir Türk Tigininin altınlarla dolu mezarına o hazineden daha da kıymetli kabul edilen bu kaşık gömülmüş olamaz mı? Başka türlü bu eşsiz hazinenin yanına kırık bir gümüş kaşığın gömülmesi açıklanabilir mi? Yazıyı kim yazmıştı peki? Kantura mı? Oğulları mı? Yoksa sonrakiler mi? Onu bilemiyorum. Yalnız üzerinde çalışılırsa bulunacağını ümit ediyorum.

Bu küçük kap içindeki yazıyı şöyle değerlendirmek gerek; nasıl ki bizim çağımızda tabakların, levhaların üzerine ayet ve hadisler hat yazısıyla yazılıyor, o dönemde de Hz İbrahim'in dini devam ettiğinden onun bir sözü kaba yazılmış ve hatırası yad edilmiş olabilir. Üstelik rivayet eden de yazılmış: Khañ Çıña...

Tabi bu kesin değil, bu söz Khañ Çıña'ya ait olabileceği gibi başka birine de ait olabilir. (*Aslında ne yazık ki bu yazdıklarımın hiçbiri kesin değil. Kesinleşecekleri günleri bekliyorlar...*) Peki acaba neden bu kap (kaşık) o kurgana gömüldü?

Bunu şöyle açıklamak mümkün: Khañ Çıña'nın üzerinden yıllar geçmiş ve Hz İbrahim'in dini korunmakla birlikte (doğal olarak) bir çok hurafe bu dine girmiş ve Hak din konusunda insanlar cahilleşmişti. Örneğin bu gün eski yazıyla yazılmış bir hat eserinin saygı görüp insanlar tarafından yukarıya kaldırılması gibi, o dönemde de eskiden kalma yazılı levhalar kurtuluşa vesile olarak görülmüş olmalıdır. Tabi bu hurafedir. Aslında mezara o kadar altını gömmek de dini olarak hurafedir. Ama aradan geçen uzun yıllar bunları unutturmuş ve insanlar yine öbür alemde kendilerine faydası dokunur düşüncesiyle mezarlarına birsürü eşyalar gömmüşlerdir. Burada amaç öbür alemde rahat etmek olduğundan, kutsal kabul edilen ataların sözlerinin yazılı olduğu eski bir kaşık da bu mezara girebilmiştir. Yoksa böyle eski ve kırık bir gümüş kaşığın o mezara koyulması açıklanamaz.

d. Khañ Çıña = Dişi Kurt Açına... Taşlar yerine oturuyor...

Bir mesele de şu ki Türk tarihi boyunca karşımıza çıkan ve kutsal sayılan AÇINA soyu da **Khañ Çıña** soyu olmalıdır. Yani Türkler, hakanlarının bu kutlu Açına (*Khañ Çıña veya Kantura, dolayısıyla İbrahim*) soyundan olmasını şart koşmuşlar ve bu töre Osmanlı'nın yıkılmasına kadar sürmüştür. O halde destanlarda Türk milletinin türediği söylenen ve Türk'e yol gösteren Açına adlı "*dişi kurt*", Hz İbrahimi'in hanımı Kantura olmalıdır. **Kantura** bir Türk kızıdır. Babası onu bir seyahati sırasında tanıdığı İbrahim Peygamberle evlendirmiştir. (*belki babası Oğuzdur. Oğuz Kağan çok seferlere çıkmıştı. Belki Oğuz dahi Kuran'da bahsedilen Zülkarneyndir. Olabilir.*)

Sonra Türk milletinin dara düştüğü, belki Çin'e mağlup olduğu hengamda Türkler'in dişi kurt anasının evlatları anayurtlarına çıkagelmiş ve Hz İbrahim dini öğretileri ile Türk milletini diriltmişlerdir (*Türeyiş Destanının kaynağı bu hadise olabilir*). Yani yol göstermiş ve kutlu bir millet türetmişlerdir. Zaten Yafes'ten kutlu olan bu millet **Açına** (Kantura) soyu ile bir kat daha kutlanmış ve - Göktürk Yazıtları'nda belirtildiği gibi- kıyamete kadar çok yüce bir yükü de sırtına almıştır.

e. Khañ Çıña kelimesinin değişiminin analizi:

Khañ Çıña kelimesinin incelenmesi:

Daha önce de belirttiğim gibi bu kelime bir özel isim olmakla beraber mutlaka Türkçe bir anlamı da vardır. Bu konu net olmamakla birlikte herhelde güzel bir anlamı vardı. Peki acaba bu kelime nasıl oldu da Kantura, Keturah, Açına şekillerine dönüştü? Yukarıdaki sava göre cevap verirsek, **muhtemelen;**

1. **Khañ Çıña** bir Türk Hakanı'nın kızı olarak Orta Asya'da büyüüp bir vesile ile Hz İbrahim ile evlendi. Dolayısıyla Mezapotamya'ya geldi. Oradaki insanlar ismini nasıl telaffuz ettiler bilmiyoruz fakat daha sonra Tevrat'ı (tahrif ederek) yazan insanlar Sami dillerinde "Ñ" (NG) harfi olmadığı için o harfin ilkinin çıkaramadılar, ikincisini de "R" ye benzettiler.

Yine Çoğu sami dillerinde bizim telaffuz ettiğimiz "Ç" harfi yoktur ve bu harfe en yakın harf "çth" gibi okunan "theta" harfidir. (Karadenizliler'in "ç" teleffuzu gibi). Dolayısıyla "Ç" harfi de "TH" şeklinde okunmuştur. bire bir ele alırsak

KH - K

A - E

Ñ - (telaffuzu olmadığı için boş)

Ç - TH

I(u) - U

Ñ - R

A - A

Böylece Sami milletleri Ketura veya Keturah olarak telaffuz ettiğinden isim Tevrat'a **Keturah** olarak geçmiştir.

2. Hz Muhammed'in (S.A.V) hadislerinde Kantura olarak geçer. Aslında bu bilgi Kur'an'da olmadığından Hatem-ül Enbiya (S.A.V) bu ismi ya Tevrat'ta gören Yahudilerden duymuş ve ona Allah tarafından Keturah'ın Türkler'in Anası olduğu bildirilmiştir, ya da doğrudan Allah tarafından -vahiy harici bir yolla- ona bildirilmiştir. Dolayısı ile bu vahiy değil, hadistir. Hadislerde şehir ve kişi isimlerini Peygamberimiz (S.A.V) Arap lisanı ile telaffuz etmiştir. *(Mesela Konstantinopolis şehrini, Araplar'ın söylediği gibi söylemiş; yani Kustantiniyyeh demiştir. Kendini, bu şehrin Bizansça orijinal ismini telaffuz etmek için zorlamamıştır. Aslında Kur'an bile Arap lisanı ile inzal olmuş ve oradaki geçen her isim Arap ağızına uygun söylenmiştir. Bu açıdan Kur'an'da geçen isimlerin de orijinal isim olduğunu söylemek doğru olmaz. Muhtemelen onlar orijinalerin Arapça söylenişidir. Mesela Roma Devletinin orijinal adı Roma'dır. Ama Rum denmiştir. Şam'ın orijinal adı Damaskus'tur, Arapça'da Dimaşk denmiştir vs.).* Dolayısıyla Keturah adı, Arapça'ya **Kantura** olarak geçmiştir ki bu zaten benim ilk defa söylediğim birşey değil. Zaten kabul edilen görüştür.

3. Batı aleminde bu değişim olurken, Khañ Çıña'nın çocukları Orta Asya'ya dönmüş ve muhtemelen orijinal ismi telaffuz etmişlerdir. Ancak aradan geçen yıllar ile batıdan bağımsız olarak bu isim dönüşüme uğramıştır. Önce Baştaki "KH" harfi düşmüş birinci "Ñ" harfi Ç ile bağlanıp erimiş, ikincisi ise arkasından "A" geldiği için "Ñ" den "N" ye dönüşmüştür. Yani:

KH - (düşmüştür)

A - A

Ñ - (ç ile kaynaşmıştır)

Ç - Ç

I - I

Ñ - N

A - A

Dönüşümünden geçerek **Açına** şeklinde söylenmeye başlanmıştır.

4. Yukarıdaki üç maddeden hareketle şunlar söylenebilir; **Khañ Çıña** kelimesi: BATI'DA: **Keturah, Kantura, Ksenä, Xena, Zena, Zeyna**, belki Zeynep hallerini almıştır. DOĞU'DA: **Qangçinga, Añçıña, Açına, Aşına, Asena** biçimlerini almıştır. Hem doğuda hem batıda bu isimler azize kadın isimleri olarak düşünülmüştür. Batı bu isimleri kutsal bir kadın adı kabul ederken, Türk Dünyası; kendilerinin türedikleri kutlu bir dişi kurt olduğunu savunmuştur.

Bu düşünceler açıklamaya kavuştuğunda hakikate dayandıkları görülür. Batı'nın söylediği gibi Khañ Çıña kutlu bir peygamber hanımıdır ve Türkler'in söylediği gibi Türkler'in annesidir. Yani o dişi kurt ve azize; Khañ Çıña olmalıdır.

Şimdi yukarıda dillendirdiğim teorileri özetlemek istiyorum.

1- Issık Kurganındaki gümüş kaşık Hz İbrahim'in hanımı Kantura'dan çocuklarına kalmış ve emanet kabul edilmiş kaşıktır.

2- Kaşığın üstünde yazan Khañçıña kelimesi eğer Kantura ve Keturah'ın Türkçe orijinaliye birinci maddeyi teyit eder.

3- Hadislerdeki Kantura bir Proto Türktür hanımdır. Hz İbrahim'le evlenmiştir. Çocukları tekrar orta asyaya gönderilmiştir.

4- Orta asyada bu çocuklar kutsal kabul edilmiş ve Tengri'den onlara gelen bir kut verildiğine inanılarak onlar ve o soydan gelenler hem dini lider hem de hükümdar olmuştur.

5- Kantura yani kaşıқта adı geçen Qangçing bir Türk hakanının kızı olabilir.

6- Oğuz Kağanın kızı olabilir. Çünkü Oğuz, seferlerinde Anadolu ve Mezopotamya'ya ulaşmıştır.

7- Oğuz Kağan ile Zülkarneyn aynı kişi olabilir (bu teori benim değil, zaten eskiden de düşünülmüştür. Zülkarney'nin Hz İbrahimle görüştüğü söylenir. Bu da bu fikri kuvvetlendirir.)

Mehmet Fatih DEVLEZ (bu yazının ilk kısmını 2005, ikinci kısmını 2007 de yazdım)

Not: Bu yazının sadeleştirilmiş versiyonu TÜRK YURDU Dergisi 2008 Şubat sayısında, M. Fatih Devlez, yazar adıyla yayınlanmıştır.

This study is about The Writing of the Issık Kurgan. The study includes a new reading of this old writing. Because of that reason, specialists of this subject must declare their opinions about The New Reading of Issık Kurgan Writing. You found the Turkish original version of this reading at this page. I couldn't translate English the study yet. However I can translate just the new reading of the study:

KHAÑÇIÑA ÜNEDİ UK: "TOLDIÑI GEKİR-ÇEGİ ÖÑ TOLIÑ BEK(y)Ñi İÇDİSİÑ".

Turkish Meaning:

Kañçıña ünledi iştiğini (anladığını); "Dolduğunda boğazı, önce dolan beyni; içsin".

Clear Turkish Meaning:

Kañçıña iştiğini seslendi ki; (rivayet etti ki); "Boğazı dolmadan önce beyni dolu olan (bu kaşıkla) içsin".

Clear English Meaning:

Khanchina called what she heared; "Someone drink (by this spoon), whose brain is full before fill his/her throat"

Vocabulary:

*Khanchina: We think the name of the queen of a Turkish Khan. It probably means "khan female wolf". This name must be relate of "Keturah" name in The Bible.
Ünedi: Called*

Uk: Heared.

Toldñi: (tol: fill). "when to be fill".

Gekir-çeg: throat.

Öng: Before.

Toluñ: to be full.

Bekñi: brain.

İçdisin: (iç: drink). may drink.

Kaynak:

Mehmet Fatih Devlez (2007) ISSIK KURGAN YAZISINA FARKLI BİR BAKIŞ
<http://ozmaveraunnehir.blogspot.com/2007/09/issik-kurgan-yazisi-veya-trklerin-gizli.html>

Mehmet Fatih Devlez (2008) ISSIK KURGAN YAZISI ve ÖRTÜK TARİHİMİZE BİR BAKIŞ. Türk Yurdu, Cilt 28, Sayı 246.
<http://www.turkyurdu.com.tr/modules.php?name=Dergi&file=article&sid=1109>

Yeni Osmanlılar, 19 Mayıs 2011

<http://www.YeniOsmanlilar.com/oguzname.pdf>